

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

Оперна студія

Освітній ступінь

Магістр

Спеціальність

B5 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Оперний спів

Курс	1,2
Семестр	1-3

Статус

Обов'язкова

ECTS	15
Годин	450
Практичних	192
Самостійна робота	258

Форма контролю

Іспит, Атестаційний іспит

Інформація про викладачів

ПБ	Колесник Євдокія Василівна, професорка, завідувачка кафедри оперної підготовки та музичної режисури, професорка кафедри оперного співу Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, народна артистка України.
	Кульбаба Алла Анатоліївна, Виконувачка обов'язків доцентки кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, народна артистка України.
	Тонкошкура Олег Сергійович, старший викладач кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, соліст Оперної студії.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Оперна студія» для магістрів є процес створення вокально-сценічного образу першого плану в оперній виставі в контексті майбутньої професійної діяльності співака-актора над партією-роллю.

Мета: опанування специфікою роботи співака-актора над провідною партією-роллю в контексті створення вокально-сценічного образу першого плану в оперній виставі.

Завдання:

- розуміння сутності вокально-сценічного образу в контексті музичної драматургії опери;
- опанування всім комплексом самостійної підготовки створення партії-ролі;
- вдосконалення навичок роботи над образом у різних за жанром і стилем оперних творах;

- створення професійної взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом в роботі над оперною виставою під керівництвом постановочної групи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- методичну послідовність дій в роботі над партією-роллю;
- прийоми і методи подолання проблемних аспектів в роботі над партією-роллю;
- способи втілення вокально-сценічного образу в контексті музичної драматургії опери;
- засоби і прийоми поглиблення образу в різних за жанром і стилем оперних виставах;
- специфіку взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом в роботі над створенням оперної вистави під керівництвом постановочної групи;

вміти:

- самостійно визначати особливості вокально-сценічного образу в контексті музичної драматургії опери;
- дотримуватися послідовності дій в роботі над партією-роллю;
- виявляти проблемні місця в роботі над партією-роллю, застосовувати відповідні методи і прийоми їх подолання;
- обирати індивідуальні засоби і прийоми поглиблення образу відповідно до жанрово-стильових ознак оперної вистави;
- застосовувати різноманітні прийоми взаємодії з іншими виконавцями, хором, оркестром, мімансом в роботі над створенням оперної вистави під керівництвом постановочної групи.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ 1. МУЗИЧНО-ВОКАЛЬНИЙ АСПЕКТ РОБОТИ НАД ПАРТІЄЮ-РОЛЛЮ В ОПЕРНІЙ ВИСТАВІ

Змістовний модуль 1. Підготовчий етап роботи над партією-роллю

- Тема 1. Аналіз партії-ролі в контексті музичної драматургії оперного твору
- Тема 2. Аналіз літературних та іконографічних матеріалів щодо умов побутування персонажа
- Тема 3. Визначення рольових завдань

Змістовний модуль 2. Робота над створенням музично-вокального образу

- Тема 4. Вивчення партії-ролі
- Тема 5. Вирішення технологічних і художніх завдань партії-ролі
- Тема 6. Робота в ансамблі (співанки)

МОДУЛЬ 2. СТВОРЕННЯ ВОКАЛЬНО-СЦЕНІЧНОГО ОБРАЗУ В ОПЕРНІЙ ВИСТАВІ

Змістовний модуль 3. Вокально-пластичне вирішення мізансцен

- Тема 7. Визначення мізансцен партії-ролі
- Тема 8. Взаємодія з партнерами в мізансценах
- Тема 9. Вокально-пластична виразність партії-ролі

Змістовний модуль 4. Втілення вокально-сценічного образу в оперній виставі

- Тема 10. Робота співака-актора з оркестром
- Тема 11. Ансамблева злагодженість співака-актора з хором і оркестром
- Тема 12. Вирішення вокально-сценічного образу в контексті синтезу засобів виразності

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Оперна студія» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» вокального факультету складається з практичних занять та частки годин для самостійної підготовки, а також включає контрольні заходи.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Методична література представлена у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали здобувачі можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вербальні: експрес-опитування, співбесіда, колоквіум;

Практичні: перевірка вправ, вокальних партій, практичного показу, цілісності образу в оперній виставі.

. Система оцінювання

МОДУЛЬ 1

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Контрольне заняття	
СП	СП	ЕО	СП	СП	ЕО	К	
ВВ	ВВ	ВВ	ПП	ПП	ПП		ООВ

МОДУЛЬ 2

Поточний контроль та самостійна робота						Підсумковий контроль	
Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4				
T7	T8	T9	T10	T11	T12	Атестаційний екзамен	
СП	СП	ЕО	СП	СП	ЕО	К	
ВВ	ВВ	ВВ	ПП	ПП	ПП		ООВ

Умовні позначення:

T1, T2...T12 – теми змістовних модулів

СП – співбесіда

ЕО – експрес-опитування

К – колоквіум

ВВ – виконання вправ

ПП – практичний показ

ВВП – виконання вокальної партії

ООВ – образ в оперній виставі

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль та самостійна робота												Екзамен		Сума
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			Змістовний модуль 3			Змістовний модуль 4			К	ООВ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	30	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – вичерпна і розгорнута відповідь на питання колоквіуму з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань, особистий творчий внесок у створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Оцінка 82–89 В («Добре») – ґрунтовна відповідь на питання колоквіуму з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Оцінка 74–81 С («Добре») – повна відповідь на питання колоквіуму з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Оцінка 64–73 D («Задовільно») - відповідь на питання колоквиуму в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Оцінка 60–63 E («Задовільно») – відповідь на питання колоквиуму в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація граничного рівня виконання практичних завдань, навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Оцінка 35–59 FX («Незадовільно») – відповідь на питання колоквиуму в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань, недостатня сформованість навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – відповідь на питання колоквиуму на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань, відсутність навичок створення вокально-сценічного образу в оперній виставі

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. 2-е вид. /В.Г. Антонюк. – К.:LAT&K, 2012. – 192 с.
2. Антонюк В.Г. Постановка голосу: навчальний посібник/ Антонюк В.Г. – К.: Українська ідея, 2000.
3. Антонюк В.Г. Українська вокальна школа: моногр. 2-е вид./ В.Г. Антонюк. – К.: Українська ідея, 2001.
4. Антонюк В. Г. Олена Муравйова – професор Музично-драматичної школи Миколи Лисенка // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. № 2 (35). Київ, 2017. С. 87–100.
5. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: Монографія/ О. Бондарева. — К., 2006.
6. Бондарева О. Драматизм міфу і міфологізація драми/ О. Бондарева. — Херсон: Персей, 2000.
7. Брехт Б. Про мистецтво театру: Зб./ Упоряд., вступ. ст., прим. і пер. О.С. Чіркова. — К., 1977
8. Востряков О. А. сучасна практика підготовки оперних співаків у системі «вуз – театр» // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 5: Музичне виконавство. Кн. 4 _Київ, 2000. С. 177-183.
9. Гладишева А.О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник/ А.О. Гладишева. – К.: КДіТМ, 1996.
10. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва: підручник / Б.П. Гнидь. – К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1997. – 320 с.
11. Гордійчук М. Музика і час: розвідки і статті/ М. Гордійчук. – К.: Муз. Україна, 1984. – 326 с.: іл..

12. Гребенюк Н.Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: моногр./ Н.Є. Гребенюк. – К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1999. – 269 с.
13. Житницький А.З. Драматургія масових театралізованих заходів: навч. посібник. 2-е вид., переробл. і випр./А.З.Житницький. – Харків: Тимченко, 2005. – 128 с.
14. Згурський А. Танець як засіб виховання пластичної майстерності/ А. Згурський. – К.: КДУТКиТ ім. І. Карпенка-Карого. – 168с.
15. Знаменська О.В. Культура мови у співі / О.В. Знаменська. – К.: Держвидав, 1959.
16. Євтушенко Д., Михайлов-Сидоров М. Питання вокальної педагогіки: історія, теорія, практика/ Д. Євтушенко, М.Михайлов-Сидоров. – К.: Мистецтво, 1963. – 340 с.
17. Іван Франко про театр і драматургію: Вибрані статті, рецензії та висловлювання. — К., 1957.
18. Кабка Г. М. Розвиток та роль педагогічного артистизму у творчій діяльності на прикладі специфіки його формування у музиканта-педагога // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. праць Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв та Нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Київ : НАКККиМ, 2009. Вип. 22. С. 336–341.
19. Клековкін О. Театр: форми і реформи/ О. Клековкін // Мистецтвознавство України: Зб. наук. праць. — К., 2008. – Вип. 10.
20. Корнієнко Н. Леся Курбас: репетиція майбутнього / Н. Корнієнко. – К.: Либідь, 2007. – 328 с.
21. Курбас Леся. «Березіль» – з творчої спадщини / Леся Курбас. – К.,1988.
22. Ліхтман З. Вибрані романи українських радянських композиторів (Спроба виконавського аналізу/ З. Ліхтман. – К.: Муз. Україна, 1970. – 48 с.
23. Липківська Г. Світ у дзеркалі драми/ Г. Липківська. — К., 2007.
24. Мамонтов Я. Драматичне письменство (Основи та технічні прийоми)/ Я.Мамонтов// Театральна публіцистика. — К., 1967.
25. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. Київ : Музична Україна, 1970. 128 с.
26. Москаленко В.Г. Лекції з музичної інтерпретації: навч. посібник/ В.Г. Москаленко. – К., 2012. – 272 с.
27. Неллі В. Робота режисера/ В. Неллі. — К., 1962.
28. Паторжинський І. С. Важливі питання в комплексному вихованні актора-співака // КДК імені П. І. Чайковського: Науково-методичні записки. Т. 2. Вип. 3-й: Питання вокального мистецтва / Редкол.: Гузій В. М. та ін. Київ : Мистецтво, 1964. С. 30–33.
29. Піхманець Р. В. Психологія художньої творчості (теоретичні та методичні аспекти). Київ : Наукова думка, 1991. 164 с.
30. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навчальний посібник. Київ : АПН України. Ін-т пед. і психолог. проф. освіти, 1996. 236 с.
31. Рожок В.І. Музика сучасність: монографічні дослідження, науково-популярні, критичні та публіцистичні твори/ В.І. Рожок. – К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга пам'яті України», 2003. – 220 с.
32. Рожок В. Історія українського диригентського виконавства: творчість Стефана Турчака: навч. посібник/ В. Рожок. – К.: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2013. – 328 с.
33. Скоробагатько Н. Нотатки оперного концертмейстера/ Н. Скоробагатько. – К.: Муз. Україна, 1973. – 332 с.
34. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: історія і сучасність/Ю. Станішевський. – К.: Муз. Україна, 2002. – 736 с.: іл.
35. Станішевський Ю. Національна опера України 2001-2011/Ю. Станішевський. – К.: Муз. Україна, 2012. – 304 с.
36. Теорія драми в історичному розвитку: Хрестоматія. — К.,1950.
37. Черкашина М.Р. Музично-психологічна драма ХХ сторіччя / М.Р. Черкашина. //Музика, 1971.-№ 1.- С. 20-22.

38. Черкашина М.Р. Опера XX століття: Нариси/ М.Р. Черкашина. – К.: Муз. Україна, 1981.- 208 с.
39. Юнг К. Г. Психологічні типи / пер. з нім. Львів : Астролябія, 2010. 692 с.

Допоміжна

1. Бондарчук В. О. Дмитро Гнатюк: оперний співак, музичний режисер, педагог : монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2018. 616 с.
2. Вороний О. Звичаї українського народу/ О. Вороний. – К.; Либідь, 1994. – 156 с.
3. Курбанов В. Традиційність і проблеми інтерпретації оперної вистави / В. В. Курбанов// Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського: Наук. журнал. – К., 2009. – № 3 (4).
4. Нірод Ф. Ф. Федір Нірод: Альбом / Авт. вступ. ст. та упоряд. І. М. Вериківська. – К.: Мистецтво, 1988. – 160 с.: іл.
5. Станішевський Ю. О. Режисура в сучасному українському музичному театрі. Монографія / Ю. О. Станішевський. – К. : Наукова думка, 1982.
6. Танюк Л. Талан і талант Леся Курбаса. – К.: Мистецтво України, 2007.
7. Українська минувшина: ілюстрований етнографічний довідник. 2-е вид./ А.І. Пономарів, Л.Ф. Артюх, Т.В. Косміна та ін. – К.: Либідь, 1994. - 256 с.: іл.
8. Черкашина-Губаренко М. Музика і театр на перехресті епох: 36. статей: у 2 т. – Т.1/ М. Черкашина-Губаренко. – Суми: Наука, 2002. – 184 с.
9. Черкашина-Губаренко М. Музика і театр на перехресті епох: 36. статей: у 2 т. – Т.2/ М. Черкашина-Губаренко. – Суми: Наука, 2002, – 184 с.
10. Черкашина-Губаренко М.Р. Деякі тенденції сучасного оперного театру / М. Р. Черкашина-Губаренко // Часопис Національної музичної Академії України ім. П. І. Чайковського: Наук. журнал. – К., 2009. - № 3 (4). – С. 17–22.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Оперні вистави у виконанні видатних майстрів музичних театрів України та світу.
2. Репертуар Оперної студії Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.